

Δίκτυα αμοιβαιότητας και συμπερίληψης στην περίοδο της πανδημίας

Καλούση Λουίζα_Τελειόφοιτη. Τμήμα Αρχιτεκτονικής, Πολυτεχνείο Κρήτης

luiggik@gmail.com

Στο δυστοπικό περιβάλλον που επιβλήθηκε την περίοδο της πανδημίας και μέσω των πολιτικών της διαχείρισης της άλλαξε ριζικά ο αστικός χώρος τόσο στη δημόσια και την ιδιωτική σφαίρα, όσο στις ενσώματες ή ασώματες σχέσεις

Το επιτελικό κράτος έκτακτης ανάγκης θεμελίωσε νέες σχέσεις εξουσίας και αλληλοεξάρτησης, νέες εργασιακές σχέσεις, σφαίρες επιρροής και κοινωνικές επαφές αναδιαμορφώνοντας τα όρια και τα κοινωνικά δίκτυα.

Την περίοδο αυτή διαφάνηκαν με καταφανή τρόπο οι αντιφάσεις του κόσμου μας η διαπάλη του παλιού με το νέο, του φυσικού με το τεχνητό, του τεχνολογικού με το βιολογικό, του εγώ και του "άλλου".

Η επιτήρηση και οι έλεγχοι, η ατομική ευθύνη και ο κοινωνικός κανιβαλισμός βρήκαν στον αντίποδα τους την επιθυμία για επικοινωνία και επαφή. Είτε επινοήθηκαν νέα εργαλεία και ψηφιακοί τόποι είτε δημιουργήθηκαν ρωγμές στο τείχος της κοινωνικής απομόνωσης που επιβλήθηκε.

Αξιοποιήθηκαν ήδη οικεία και γνωστά χωρικά δίκτυα, όπως τα μπαλκόνια ή τα αστικά πάρκα, ή επινοήθηκαν νέα όπως η ευρηματική επικοινωνία με τα μπαλόνια, κτλ.

Διαφάνηκε όμως για μία ακόμη μία φορά η αδιαφορία και η συνειδητή επιλογή του συστήματος των πολιτικών της διαφοράς, που ακόμα και στις δυτικές "ανεπτυγμένες" χώρες δημιουργούν το περιθώριο, την καταπίεση, την εξαθλίωση και τον κατακερματισμό των κοινωνιών.

Άνθρωποι υποβιβάστηκαν σε αόρατα σύνολα δεύτερης κατηγορίας, χωρίς πολιτικά δικαιώματα και ελευθερίες. Εντάθηκε έτσι τόσο ο εγκλεισμός για τα μη παραγωγικά άτομα -έτσι όπως ορίζονται με συστημικούς όρους- όσο και η κοινωνική εκτόνωση και κανιβαλισμός μέσω της έμφυλης και φυλετικής βίας.

Οι άστεγοι, οι άνθρωποι χωρίς χαρτιά, οι προσφύγισες οι ηλικιωμένοι, οι ψυχικά νοσούντες, οι έγκλειστοι και οι φυλακισμένες, που δεν αποκλείστηκαν από το "θαυμαστό νέο κόσμο" των ψηφιακών μέσων και της ασφαλούς κατοικίας, τέθηκαν σε αυτή τη νέα κατάσταση στην αορατότητα του απαγορευμένου δημόσιου χώρου και των κέντρων εγκλεισμού.

Τα δίκτυα συμπερίληψης αλληλοβοήθειας και αλληλεγγύης ξεδιπλώθηκαν και πάλι αναζητώντας νέες μορφές και περιεχόμενο, προσπαθώντας να δώσουν φωνή και στήριγμα σε αυτούς που το σύστημα τους το στερεί. Καταδεικνύεται έτσι η ανάγκη για τη διεύρυνση του βλέμματός μας στην κατεύθυνση του "άλλου", ως τον τρόπο που εντείνει τη συνοχή, την αστική ανθεκτικότητα και εν τέλει το εγώ μαζί με τον "άλλον".

Η αμοιβαιότητα, ως τάση αλληλοβοήθειας στον άνθρωπο έχει τόσο μακρινή προέλευση και είναι τόσο βαθιά συνυφασμένη με όλη την προηγούμενη εξέλιξη της ανθρώπινης φυλής, που διατηρείται από την ανθρωπότητα μέχρι σήμερα, παρά τις αντιξοότητες της ιστορίας και τους ανταγωνισμούς.

Π. Κροπτόκιν

- 1, 3, 4 5: Rda 69, Anjos, Λισαβόνα, 2020
- 6 - 11: Stop Despejos, Sirigaita, Λισαβόνα, 2020
- 12, 13: Μάσκα 19, δράσεις για την ενδοοικογενειακή βία, 2020
- 14, 15: Κοινωνικό Στέκι - Στέκι Μεταναστών Χανιά, δράσεις για την αστεγία, 2020
- 16: Συλλογική Κουζίνα, Χανιά, διανομή συσσιτίου, 2020
- 17, 18, 19: Κέντρο κράτησης προσφύγων, Ριτσώνα, δράσεις για την πρόσβαση στην εκπαίδευση
- 20, 21: Ελεύθερος κοινωνικός χώρος Φαβέλα, Πειραιάς, δράσεις διανομής ρουχισμού και τροφίμων, 2020

Πλαίσιο υλοποίησης του παρόντος υλικού:

"COVID-MAPPING. Το πορτραίτο της πόλης σε συνθήκες κρίσης. Χαρτογράφηση & εικαστική αναπαράσταση της εικόνας της πανδημίας στον αστικό δημόσιο χώρο."
Διαπανεπιστημιακό Εργαστήριο, οργάνωση - συντονισμός: Ευφροσύνη Τσακίρη.

Φορέας διοργάνωσης: Τ.Α.Μ.Α. Προσωρινό Αυτόνομο Μουσείο για όλα. Συνεργαζόμενοι φορείς: ΠΚ, ΠΘ, ΕΜΠ, ΠαΔΑ. Με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Σύγχρονου Πολιτισμού του ΥΠ.ΠΟ.Α. στο πλαίσιο του προγράμματος "Ανάπτυξη ερευνητικού έργου με αντικείμενα τα εικαστικά και διατοσακά ή διακαλλιτεχνικά έργα.

2° ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κατανοώντας και αλλάζοντας την πόλη:
 Δημόσιος Χώρος & Περιβάλλον
 Ανισότητες & Δημοκρατία

<https://www.participatorylab.org/>